

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מרן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

חג שבועות
ושבת קודש

התשפ"ו שנת ה'כ"ב לעלון
פרשת נשא הפטרה ויהי איש
כניסת השבת: 19:17
יציאת השבת: 20:08
לשיטת רבנו תם: 21:02
גיליון מס' 987
בא"ל קוראים לא האזר עשר עשר

לתגובות ניתן לפנות לעורך אלון ארביב ס"ט בדוא"ל: 24136465@gmail.com

כתם פז – ביאורים לפרשה

איש איש כי תשטה אשתו (ה, יב)

הנה הגמ' בסוטה (ג.) קובעת דאין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (מתוך הלשון כי תשטה אשתו).

לכאורה, מדוע מגדירה התורה את החטא כשטות? אלא שזהו האמון העצום של התורה ביהודי: בתוך תוכו, אף יהודי אינו רוצה להיפרד מה', שהרי ראינו לאורך כל הדורות שגם הרחוקים ביותר מסרו נפשם ולא כפרו בעיקר. אם כן, איך הוא חוטא? כאן נכנסת רוח השטות – אשליה של היצר המטעה את האדם כאילו העבירה היא עניין קטן שאינו מנתק אותו מה' יתברך.

החידוש בפרשה הוא הדרך להתגבר: ברגע שיהודי מזהה את השקר ומבין שהחטא הוא "שטות" המנוגדת לטבעו האמיתי, קל לו לחשוף את רצונו הפנימי, להישאר מחובר לה' ולנצח את היצר.

הרע, כלומר שעל האדם להשתמש בכוח הכעס והקנאה כדי להכניע את דחפיו השליליים. אולם, שימוש זה ב"הרגזה" אינו הדרך המיועדת לכל עת, אלא כלי שיש לדעת מתי להפעילו. בדרך כלל, עיקר העבודה היא עבדו את ה' בשמחה (תהלים ק, ב), תוך התעלמות מוחלטת מהיצר. כאשר עולות מחשבות מסיחות, הדרך הנכונה היא הסחת דעת והתמקדות בעשייה חיובית, שכן התעסקות ישירה ברע עלולה לכלכל את הנפש ולהסיט אותה מתפקידה, ואז ההרגזה נחשבת לרוח טומאה המגיעה מהיצר עצמו.

אולם, ישנם מצבים בהם האדם מוצא את לבו אטום וקריר, כשהגאווה וגסות הרוח חוסמות את היכולת להתרגש בתפילה או לחוש אמפתיה לזולת. במצב כזה, הסחת דעת אינה מספיקה ונדרשת מלחמה חזיתית. כאן הופכת ההרגזה לרוח טהרה ולתרופה הכרחית; על האדם לקנא לקדושה ולגער ביצרו בשפה קשה: מדוע אתה מסתיר ממני את האמת? עד מתי תמנע ממני להרגיש? כעס זה נועד לשבור את חומת האטימות, בבחינת זבחי אלוקים רוח נשברה, לב נשבר ונדכה אלוקים לא תבזה (תהלים נא, יט). רק לאחר שבירת הגאווה והנמכת היצר, יכול הלב להיפתח מחדש, להתמלא ברגש אל ה' ולראות את מעלתם של האנשים סביבו.

עשקל האמת

וישם לך שלום (ו, כו)

מבואר על פי דברי הגמרא (ברכות לט.): שלום אתה ושלמה משנתך, ששמת שלום בין התלמידים. השלום האמיתי נוצר כאשר אדם אינו מתבצר בעמדתו היחידה, אלא פועל כדי להוציא עצמו מן המחלוקת. דוגמא לכך היא המחלוקת האם שיעור ברכת המזון הוא עד כזית כדעת רבי מאיר, או עד כביצה כדעת רבי יהודה (ברכות מה.). האדם המהדר מחמיר על עצמו לאכול כשיעור הגדול (כביצה) אף שאינו חייב, ובכך הוא משים שלום ומאחד את הדעות השונות בתוכו. על הנהגה זו של ויתור ודקדוק אישי למען האחדות, זוכה האדם לברכה מידה כנגד מידה: ישא ה' פניו אליך וכו' וישם לך שלום (תורת מהרי"ץ).

עטרת פז – עמך עורך

חג השבועות נותר מאחורינו. הדי הקולות והברקים של מעמד הר סיני הולכים ומתרחקים מאיתנו, וענני העייפות מהתיקון של אמש מחזירה אותנו אל מול השגרה בימי ספירת העומר לימי הקיץ הארוכים. כאן בדיוק מגיעה פרשתנו נשא. לכאורה, זו פרשה שעוסקת במפקד של בני לוי, רשימת קורבנות הנשיאים החוזרת על עצמה שוב ושוב. אך השם של הפרשה, נשא, טומן בחובו את כל הסוד של פרשתנו בס"ד.

חז"ל שואלים: מדוע השתמשה התורה בלשון נשא את ראש ולא מנה את בני גרשון? התשובה היא שנשיאת ראש היא הרבה מעבר לספירה יבשה. זוהי קריאה להתרוממות רוח. בני גרשון היו מופקדים על נשיאת יריעות המשכן ומסכי החצר. בעוד בני קהת נשאו את הארון והכלים המקודשים, בני גרשון נשאו את ה"מעטפת" – את מה שמגן על הקודש בדרך המדבר. כאן טמון הקשר ההדוק לחג השבועות: בשבועות עמדנו כולנו כבני קהת, חבוקים עם לוחות הברית תחת ההר. אבל בפרשת נשא, אנחנו הופכים לבני גרשון. אנחנו יוצאים למסע במדבר החיים, וצריכים "לשאת" את הקדושה בתוך המציאות היומיומית.

מסופר על הרה"ק רבי אברהם מרדכי מגור, האמרי אמת, שביקש פעם מאחד מחסידיו לתאר לו מהו ההבדל המהותי בין רגעי השיא של החגים לבין ימי החול המגיעים אחריהם. החסיד גמגם ולא ידע מה להשיב לשאלתו, והרבי השיב לו במשל כדרכו בקודש:

בעיירה קטנה חיו שני סוגי תאורה אחד ליד השני. היה את הפמוט המוזהב והמפואר שעמד ודלק תדיר בחדרו של הצדיק. בכל פעם שהדליקו בו נר, החדר התמלא באור רוחני, קדוש וזך (אור הצדיק ואור הנר). מי שנכנס לחדר הרגיש בעולם אחר. לעומתו, בפנינת הרחוב המלוכלך, עמד פנס רחוב ישן, חלוד ופשוט. הוא לא הפיץ אור קדוש, הוא רק האיר את השלוליות ואת העגלות העוברות בבזך.

יום אחד, התלונן הפמוט המוזהב: מה הטעם בפנס הרחוב הזה? הוא עומד במקום נמוך, מוקף באנשים גסים ובאבק. האור שלו חלש ופשוט. שמע זאת פנס הרחוב ואמר: אולי האור שלי אינו קדוש כמו שלך, אבל תפקידי הוא להאיר דווקא במקום שבו החושך שולט. אתה מאיר לצדיק בחדרו, הצדיק יושב והוגה בתורת ה', אך לעומתך אני מאיר למי שעלול למעוד בבוץ וחלילה של ישוב רגל וכו', ומי שאיבד חפץ או כסף יידע בקלות לאתר את האבידה.

סיים האדמו"ר בעל האמרי אמת ואמר: חג השבועות הוא הפמוט המוזהב בחדר הצדיק. אבל פרשת נשא היא פנס הרחוב. הקדושה האמיתית היא לא רק לעמוד מול הלהבה בהר סיני ולתור אחרי האורות, אלא לקחת את האור הזה ולשאת אותו אל תוך הבוץ של המדבר, אל המקומות הכי נמוכים שלנו, ולהאיר אותם.

שבת שלום, העורך

העלון יוצא באדיבות הרבה של משפחת גניש הי"ו
להצלחתם ולרפואתם ולחיי משפחתם
אורך ימים ושנות חיים, אכ"ר

הליכות מלכי – כהנים

שנינו במסכת ברכות (לב:): אמר רבי יוחנן: כל כהן שהרג את הנפש לא ישא את כפיו, שנאמר (ישעיהו א, טו) **ידיכם דמים מלאו**.

ובירושלמי (גיטין פ"ה, מ"ט) נאמר: שלא תאמר איש פלוני מגלה עריות ושופך דמים, והוא מברכנו? אמר הקב"ה: ומי מברכך? לא אני מברכך, שנאמר: **ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם**. יוצא איפוא דלפי הירושלמי כהן ששפך דמים יכול לשאת כיון שהברכה מה"ת. האור זרוע (ח"א סי' קיב), תירץ שבבבלי מדבר ר' יוחנן על כהן שלא עשה תשובה, והירושלמי על כהן שעשה תשובה.

רבנו הטור (או"ח סי' קכח) הביא שלש דעות לגבי הריגה: דעת הרמב"ם שנפסל עולמית.

דעת רש"י ורמב"ה שאם עשה תשובה רשאי לישא כפיו.

דעת מהר"ם מרוטנבורג שאין קוראים לו אבל גם אין מוחין בידו מעליה לדוכן. ומביא אף את דעת רב נטרונאי גאון שכהן שהרג את הנפש לא יעלה לתורה ראשון וחולק עליה.

הבית יוסף כתב: ומ"ש רבנו ורש"י כתב כיון ששב בתשובה יכול לישא כפיו. כן כתבו שם התוספות בשמו והביא רמב"ם באותה משנה הרי אלו כבעלי מומין וכיון דלא מצינו כהן בעל מום שיהא פסול לדוכן אלא אם כן היה לו מום בידיו מפני שהעם מסתכלין בו, ותו מדקתני לא ישמשו במקדש בירושלים ולהכי איצטריך בירושלים לאשמועינן דבגוב וגבעון היו מותרים לשמש כל שכן בזמן הזה שאין שירות ואין מקדש דודאי כשר לדוכן ולקרות בתורה תחלה. עכ"ל. וכן כתבו התוספות בפרק בתרא דתענית (כו. ד"ה אי מה). והאריך בהבאת דעות הראשונים.

מרן בשלחנו הטהור (סי' קכח סעי' לה) פסק: **כהן שהרג את הנפש, אפילו בשוגג, לא ישא את כפיו אפילו עשה תשובה**. וכתב הרמ"א: וי"א דאם עשה תשובה, נושא כפיו ויש להקל על בעלי תשובה, שלא לנעול דלת בפניהם, והכי נהוג.

המשנה ברורה הוסיף (ס"ק קכח): ואם אנסוהו להרוג נושא את כפיו ואע"ג דברציחה קי"ל דיהרג ואל יעבור מ"מ אם עבר ולא נהרג לא מיפסל לנ"כ בשביל זה.

ובביאור הלכה: אפילו עשה תשובה - הנה המחבר סתם בכאן ולא הביא יש חולקין כמו שהביא בסעי' לז לענין מומר, מתבאר לגבי כהן שהרג בתאונת דרכים, כי לפי הרמב"ם וחלק מהפוסקים בשיטת מרן הש"ע אינו עולה לדוכן. ולשיטת הרמ"א על פי ראשוני צרפת ואשכנז רשאי לעלות ולשאת את כפיו.

לפיכך, כהן שהרג בנהיגה אדם מישראל לפי דעת מרן הש"ע וסייעתו לא ישא כפיו, ולדעת הרמ"א ישא כפיו. (ראה מעשה רב פה)

דרך תשובה הורית

פעם הגיע נהג מונית כהן אל מרן הרב עובדיה יוסף בבכי. הוא עבר תאונת דרכים קטלנית שבה נהרג אדם, ומאז הפסיק לעלות לדוכן בבית הכנסת שלו בירושלים. הוא הרגיש מנודה מהקדושה.

מרן הרב עובדיה, הידוע בשיטת כוח דהיתרא (הכוח להתיר), ציטט בפניו את דברי הרמ"א והמנהג כמובא באחרונים (חיד"א שו"ת יחווה דעת ח"ב סי' יד): **אם עשה תשובה – נושא כפיו**. הרב הסביר לו שתקנת חכמים המקורית נועדה להרחיק את האדם מהעבירה, אך היא לא נועדה לחסום את דרך התשובה. הרב הורה לו לקבל על עצמו תיקון (כגון לימוד תורה מסוים או צדקה), ואמר לו: **לך, עלה לדוכן ותברך את עם ישראל באהבה. התשובה שלך מחקה את העוון**.

קומי אורי – סיפור לשבת קודש

באלג'יר הלוהטת שלפני כשלש מאות שנים הרוחות סערו. הקהילה היהודית התמודדה עם גזירות מצד השלטון המוסלמי המקומי, אך בתוך הקהילה פנימה, המאבק היה אחר – **המאבק על הרוח**. יהודים רבים, עמלי כפיים, נמשכו אחרי סגנון החיים של הסביבה: בתי מרוזה, הוללות ושכחת הצרות בכוס היין.

הרה"ק רבי יהודה עייאש זי"ע, בעל הבית יהודה, ישב בבית דינו והביט בדאגה בבחור צעיר בשם רפאל. רפאל היה בחור מוכשר, אך נגרר אחרי חברים ריקים וילכו אחרי ההבל ויהבלו.

לילה אחד, לאחר תקרית של שכרות שבייתה את הקהילה, הובא רפאל לפני הרב יהודה עייאש.

רפאל, אמר רבי יהודה בקול רך אך חודר, בפרשת נשא אנחנו קוראים על הנוזר. התורה אומרת עליו: **קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו** (ה, ו) אתה יודע למה הנוזר נקרא קדוש?

רפאל השפיל את מבטו מול הרב, והשיב בבטחה: **כי הנוזר לא שותה יין? לא רק, ענה הרב. הנוזר הוא אדם שמרגיש שהעולם סוחף אותו למטה, והוא מחליט לעצור. הוא אומר לעצמו: 'אני לא עבד של היצרים שלי'. הקדושה שלו נובעת מהיכולת להגיד לא. המילה 'נוזר' באה מלשון 'נזר' – כתר. מי שמושל ברוחו, הוא המלך האמיתי**.

רפאל שתק, אך בלב פנימה חשב: קל לרב לדבר. הוא יושב בין הספרים. הוא לא יודע מה זה לעבוד כל היום בשמש ולרצות רק לשכוח מהכל בערב.

למחרת, יצא רבי יהודה למסע קצר לעיירה סמוכה כדי ליישב סכסוך. הוא ביקש מרפאל להתלוות אליו כעוזר. הדרך הייתה מתישה, החום היה כבד, והאבק מילא את גרונו. כשהגיעו לפונדק דרכים בשעות הצהריים, נכנסו פנימה. הריח של היין הטרי והצונן מילא את החלל.

רפאל הרגיש את גרונו ניחר. הוא ראה את המטיילים האחרים שותים בהנאה. הוא פנה לרב: **כבוד הרב, אני הולך להביא לנו מים, או אולי... יין קטן? זה יחזק אותנו להמשך הדרך**.

רבי יהודה הביט בו בעיניים צלולות. רפאל, בוא נשחק משחק של נוזרים לשעה אחת. רק לשעה. נשב כאן, נריח את היין, נראה את האחרים נהנים, ונבחר – בבחירה גמורה – לא לגעת בו. לא כי אסור, אלא כי אנחנו רוצים להרגיש את הנוזר, את הכתר של המשיחות העצמיות.

השעה הזו הייתה הארוכה בחייו של רפאל. יצר הרע בער בו. כל לגימה של אדם אחר לידו צרמה לו מאד עד כדי שכרון חושים. אבל הוא הביט ברב וחש חוסר נעימות. רבי יהודה ישב שם בשלווה, כאילו היין אינו קיים. הוא לא נראה סובל; הוא נראה חופשי.

כשחלפה השעה והם יצאו לדרך, שתה רפאל מים צוננים מהבאר שבחוץ. רבנו יהודה אמר, זה היה קשה יותר מכל משא שסחבתי בחיי.

נכון, ענה רבי יהודה, וזהו סוד הפרשה (נשא). הנוזר חייב להביא קרבן חטאת בסוף נזירותו.

למה חטאת? כי הוא ציער את עצמו מהנאות העולם המותרות. אבל התורה עדיין קוראת לו קדוש.

המסר הוא כפול: אל תפרוש מהעולם לגמרי, כי העולם טוב; אבל דע שאתה יכול למלוך עליו. הקדושה אינה בבריחה מהחיים, אלא ביכולת להיות בתוך השוק, בתוך הריחות והפיתויים, ולהישאר נאמן לעצמך.

רפאל חזר לאלג'יר אדם אחר. הוא לא הפך לנוזר גמור, אבל הוא הפך לנוזר בתוך היין. הוא למד את אמנות האיפוק. הוא הבין שחופש אינו לעשות כל מה שמתחשק, אלא היכולת לא לעשות את מה שפוגע בנשמה.

פרשת נוזר מלמדת אותנו שהכוח האמיתי הוא ריסון עצמי. הכתר (נוזר) שייך למי שמסוגל לשלוט בדחפיו. הקדושה אינה מחייבת פרישה מוחלטת מהעולם, אלא פיתוח היכולת לומר "לא" ליצר כדי לומר כן לנשמה.

לע"נ דודי רבי טל כהן בן פורטונה ז"ל
לע"נ ה"ה רחמים (רחמין) גניש בן חותה ז"ל
לע"נ מרת דורים לוי בת סוזן ז"ל
תניצ'בה

